

NORGES HØYESTERETT

Den 18. desember 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av justitiarius Schei og dommerne Tjomsland og Tønder i

HR-2013-02631-U, (sak nr. 2013/2123), sivil sak, anke over kjennelse:

A
B
C
D
E
F
G

(advokat Kathrine Lien Mjell)

mot

H
I

(advokat Edmund A. Bolstad)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse.
- (2) Etter krav om rettsutgreiing etter jordskifteloven § 88 a, avsa Indre Hordaland jordskifterett dom 14. februar 2012 med slik domsslutning:
 - "1. Gnr. --- bnr. -- har sameigerett etter skyld i X og Y sameige.
 2. Gnr. --- bnr. -- har rett til å ha stølshuset på Y ståande i sameiga.
 3. A, B og C vert pålagt – ein for alle og alle for ein – å betale, innan 14 dagar etter at dom føreligg, I og H sine sakskostnader med 165.000 – eitthundreogsekstifemtusen – kroner inkludert mva."
- (3) A, B og C påanket jordskifterettens dom. D, E, F og G meddelte at de ønsket å være parter i saken på de ankende parters side.
- (4) Gulating lagmannsrett avsa dom 6. september 2013 med slik domsslutning:
 - "1. Gnr. --- bnr. -- har ikke sameierett i X og Y sameie.

2. Gnr. --- bnr. -- sin rett til å ha sel stående i X og Y sameie er avgrenset til det eksisterende selet, i kraft av skjøtet av 29. mai 1961.
3. **Jordskifterettens saksomkostningsavgjørelse blir stående.**
I saksomkostninger for lagmannsretten betaler I og H – én for begge og begge for én – til A, B, C, D, E, F og G 140 000 – etthundreogførtitusen – kroner.
Oppfyllelsesfristen er 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom."

- (5) A, B, C, D, E, F og G har påanket lagmannsrettens saksomkostningsavgjørelse i domsslutningens punkt 3. Anken gjelder saksbehandlingen, rettsanvendelsen og bevisbedømmelsen knyttet til saksomkostningsavgjørelsen. Det er i korte trekk anført:
- (6) Lagmannsretten har uriktig avgjort at jordskifterettens saksomkostningsavgjørelse skal bli stående med henvisning til tvisteloven § 20-2 tredje ledd. Lagmannsretten skal legge sitt resultat til grunn. Bestemmelsen gir ikke hjemmel for å pålegge vinnende part å dekke motpartens saksomkostnader. Saken besto ikke av flere krav. Begrunnelsen for å redusere saksomkostnadene for lagmannsretten er ikke tilstrekkelig. Det er nedlagt slik påstand:

"Prinsipalt:

1. **Ankende part tilkjennes saksomkostninger for Indre Hordaland jordskifterett med kr. 85.500,- inkl. mva og for Gulating lagmannsrett med kr. 273.211 inkl. mva, med tillegg av lagmannsrettens gebyr på kr. 25.800,-.**

Subsidiært:

1. **Gulating lagmannsretts saksomkostningsavgjørelse oppheves og hjemvises til ny behandling.**

I alle tilfeller:

1. **De ankende parter tilkjennes sakens omkostninger for Norges Høyesterett med kr. 20.036,- inkl. mva."**

- (7) I og H har tatt til motmæle, og har i korte trekk anført:
- (8) Ankende parter har ikke fått medhold i alle kravene. Det er naturlig å forstå lagmannsretten slik at momentene i tvisteloven § 20-3 også er vurdert. Det er nedlagt slik påstand:

"Prinsipalt:

1. **Anken vert nekta fremja.**

Subsidiært:

1. **Anken vert forkasta.**

Felles:

2. **I og H vert tilkjent saksomkostnader for Høgsteretts ankeutvalg med kr. 14.000."**

- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at dets kompetanse i den særskilte anke over saksomkostnadene er begrenset etter tvisteloven § 20-9 tredje ledd.
- (10) Lagmannsretten har begrunnet sin saksomkostningsavgjørelse slik:

"Ankende parter har vunnet saken i det vesentlige.

Med henvisning til tvisteloven § 20-2 første og annet ledd skal ankemotpartene pålegges å dekke ankende parters nødvendige omkostninger (jfr. tvisteloven § 20-5 første ledd) med saken.

Tvisteloven § 20-2 tredje ledd lyder:

«Motparten kan helt eller delvis fritas for erstatningsansvar hvis tungtveiende grunner gjør det rimelig. Det legges særlig vekt på

a) om det var god grunn til å få saken prøvd fordi den var tvilsom eller først ble bevismessig avklart etter saksanlegget,

b) om den vinnende part kan bebreides at det kom til sak eller har avslått et rimelig forlikstilbud, eller

c) om saken er av velferdsmessig betydning og styrkeforholdet partene imellom tilsier slikt fritak.»

Av lovforarbeidene fremgår det at det er tale om en unntaksregel, og at vilkåret «tungtveiende grunner» innebærer at det kreves et kvalifisert grunnlag for å gjøre unntak fra hovedregelen. Hvorvidt unntaksregelen får anvendelse, beror på et konkret skjønn i det enkelte tilfelle. De angitte grunnene er ikke uttømmende. Av lovforarbeidene fremgår det at rammen for de ulike hensyn som det kan legges vekt på, må trekkes relativt vidt.

Lagmannsretten finner at det i saken har vært mange uklare forhold, og at ankemotpartene har hatt god grunn til å se saken rettslig prøvet.

En stor del av tiden under ankeforhandlingen har medgått til å drøfte stølssameieretten som sådan. Lagmannsretten er enig med jordskifteretten i at gårdsbruket Z hadde sameierett da gnr. 29 bnr. 18 ble skyldsatt i 1927 - noe som de ankende parter har bestridt.

Videre finner lagmannsretten at de ankende parter har forvansket vurderingstemaet og partsforholdene noe med referansen til at retten til å ha selet stående i stølsområdet Y må karakteriseres som en servitutt.

Med hjemmel i tvisteloven § 20-2 tredje ledd skjønner lagmannsretten på denne bakgrunn at jordskifterettens saksomkostningsavgjørelse skal bli stående samt at de ankende parter kun får en delvis dekning av sine saksomkostninger for lagmannsretten.

I saksomkostninger for lagmannsretten har ankende parter krevet seg tilkjent 273 211 kroner samt lagmannsrettens gebyr. Salærkravet til prosessfullmektigen uten merverdiavgift utgjør 243 200 kroner. Det er kommet innvendinger til kravet fra ankemotpartene som mener at det er medgått for mange timer for de ankende parters prosessfullmektig. Lagmannsretten finner at ankemotpartene skal ha betalingsplikt for 140 000 kroner av ankende parters saksomkostninger for lagmannsretten."

- (11) Den ankende part vant frem med anken til lagmannsretten. Saksomkostnadene for lagmannsretten skal da i utgangspunktet avgjøres etter tvisteloven § 20-2. Hovedregelen er at fulle saksomkostninger skal tilkjennes uansett om ikke retten finner at alle av den vinnende parts anførsler er holdbare. Det er utfallet av tvistegjenstanden som er avgjørende. Det er iallfall tvilsomt om lagmannsretten har lagt dette til grunn.
- (12) Det er ikke mulig å se om lagmannsretten har vært enig med ankemotparten i at den ankende part hadde nedlagt et uforsvarlig stort arbeide i saken, og om dette har vært trukket inn i fastsettelsen.
- (13) Saksomkostnadene for jordskifteretten skal fastsettes ut fra det materielle resultat lagmannsretten kom til. Når jordskifterettens saksomkostnadsfastsettelse er stadfestet, er det åpenbart ikke gjort.

- (14) Sakskostnader for ankeutvalget settes til 10 000 kroner med tillegg av 5 160 kroner for ankegebyr.
- (15) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G:

1. Gulating lagmannsretts dom, domsslutningen punkt 3, oppheves.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler I og H – én for begge og begge for én – til A, B, C, D, E, F og G i fellesskap 15 160 – femtøusenetthundreogseksti – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.

Steinar Tjomsland
(sign.)

Tore Schei
(sign.)

Bård Tønder
(sign.)

Riktig utskrift: